

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. c)

Istorie

Varianta 6

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „În 1866, cercurile conducătoare din România [...] au făcut tot ce se putea în plan politic ca să pună puterile garante în fața unui fapt împlinit, în ceea ce privește modul de organizare a regimului instituit în urma actului de la 11 februarie. [...]

Constituția din 1866 a fost elaborată și votată de Adunarea Constituantă în pofida repetatelor proteste ale reprezentanților marilor puteri, astfel că reprezintă [...] un act de energie făcut de conducerea unui stat mic, supus unor serioase și diverse presiuni. Mai mult, pentru că se urmărea sublinierea și mai exactă a dorinței de independență, în legea fundamentală adoptată în 1866, nu exista nicio referire în legătură cu suzeranitatea Imperiului Otoman sau regimul de garanție colectivă europeană. În acest fel, statul român se considera, de fapt, independent. Relațiile României cu marile puteri deveneau, în egală măsură, interesante și complicate. Conform Tratatului și Convenției de la Paris, statul român se afla încă sub garanția colectivă europeană și suzeranitate otomană, fapt ce-i influența într-o măsură însemnată posibilitățile de acțiune. Prin Constituția de la 1866, însă, această stare de lucruri era trecută sub tăcere.”

(V. Russu, *Studii de istorie modernă*)

B. „Alegerea Constituției belgiene ca model a fost inspirată (unii oameni politici români visau să transforme România într-o «Belgie a Orientului»). [...] Principele Carol va considera de la început această Constituție ca fiind mult prea înaintată pentru România. [...] Constituția din 1866 va introduce [...] și principiul separării puterilor în stat: legislativă, executivă și judecătorească [...]. Puterea legislativă era exercitată de Parlament (bicameral) și de Domn. Numai acordul [...] celor trei segmente ale puterii legislative, Adunarea Deputaților, Senat și Domn, asigura introducerea și funcționarea legislației. Puterea judecătorească era formal independentă de celelalte două. [...] Puterea executivă [...] era asigurată de suveran (până la 1881, când România avea să se proclame Regat, suveranul a avut titlul de Domn, cu intermediarul Alteță Regală, titulatură folosită pentru prima oară la 1878, după recunoașterea independenței României față de Imperiul Otoman) și de miniștri [...]. Prin Constituție regele era irevocabil, în sensul că puterile lui erau pe viață [...]. Actele regelui nu aveau nicio putere decât dacă erau contrasemnate de un ministru.”

(I. Bulei, *Carol I*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți legea fundamentală votată de Adunarea Constituantă, precizată în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la puterea legislativă. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că titulatura suveranului se modifică în funcție de evoluția statului român. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni, din plan intern, la care participă românii în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în afara celor precizate în sursele date. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două fapte istorice desfășurate de români în cadrul *crizei orientale* din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Pe fondul crizei Imperiului Otoman, Sigismund Báthory, principele Transilvaniei, s-a încumetat să adere la Liga Sfântă [...]. La alianță au mai aderat Spania, Veneția, Statul Papal (inițiatorul formal al tuturor alianțelor creștine), ducatele Mantova, Toscana și Ferrara, precum și Transilvania, Țara Românească și Moldova. [...] În august 1594, răspundea și Moldova chemărilor occidentale [...]. Mihai Viteazul își oferă și el serviciile de partea Ligii Sfinte [...] și încearcă să-și coordoneze acțiunile cu cele ale Transilvaniei și Moldovei. [...]

Domnul Țării Românești, Mihai Viteazul, nu era dispus la prea multe compromisuri, deși în 1595 boierii săi au semnat la Alba Iulia un Tratat [...]. Prin Tratat, [...] taxele locuitorilor Țării Românești și veniturile voievodului acesteia urmau să fie fixate de către dieta Transilvaniei. Mihai Viteazul nu mai avea practic autoritate asupra propriilor boieri, nu-i mai putea condamna la moarte fără aprobarea lui Sigismund [Báthory] și nu putea încheia niciun tratat internațional fără învoirea acestuia. [...] Aplicarea acestui acord s-a făcut însă, până la urmă, în termenii voii și impuși de Mihai Viteazul [...]. În plus, o clauză [...] a Tratatului de la Alba Iulia este în favoarea Țării Românești, în sensul că Mitropolia Ortodoxă a Transilvaniei era reșezată oficial sub jurisdicția Mitropoliei Țării Românești [...]. În 1596, domnul de la București obținea aprobarea de a întemeia pe dealul de lângă cetatea Albei [...] o mănăstire ortodoxă românească, cu călugări din Țara Românească și Moldova. Ea va deveni sediul scaunului mitropolitan al Transilvaniei.

În prim plan se afla însă pericolul otoman [...]. Cu ajutoare din Transilvania și Moldova, dar mai ales cu propriile forțe din țară și cu mercenari din Balcani [...], Mihai Viteazul avea să obțină victorii strălucite împotriva turcilor, atât la nord cât și la sud de Dunăre. Oștile ardeleni [...] sunt menționate în surse, alături de cele ale domnului român, în luptele cu turcii din anii 1594-1595. Prin victoriile obținute, Mihai Viteazul a ferit Țara Românească de perspectiva ocupării ei de către Imperiul Otoman [...].”

(I. A. Pop, T. Năgler, M. András, *Istoria Transilvaniei*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul medieval condus de Mihai Viteazul, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați alianța inițiată de Statul Papal și atitudinea unui stat din spațiul românesc extracarpatic față de aceasta, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la acțiunile militare antiotomane. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la Tratatul de la Alba Iulia, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia românii se implică în relațiile internaționale din perioada 1350 – 1450. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România în a doua jumătate a secolului al XX-lea, având în vedere:

- precizarea unei practici politice din perioada stalinismului utilizate în România, în a doua jumătate a secolului al XX-lea;
- prezentarea unui fapt istoric desfășurat în perioada național-comunismului, în politica internă a statului român;
- menționarea a două acțiuni de politică externă desfășurate de România în perioada 1951-1980, și a câte unui aspect referitor la fiecare dintre aceste acțiuni;
- formularea unui punct de vedere referitor la democrația postdecembristă din România, în perioada 1990-2000 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.